

*Załącznik nr 1
Do Uchwały Nr XVIII/106/2004
Rady Powiatu w Strzyżowie
z dnia 28.04.2004 r.*

**Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie
w Strzyżowie**

**Ramowy program działań
na rzecz osób niepełnosprawnych
dla
Powiatu Strzyżowskiego
na lata 2003 – 2010**

Ramowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych dla Powiatu Strzyżowskiego na lata 2003 – 2010

Program opracowano na podstawie:

1. Ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. 97.123.776 z późn. zm.)
2. Strategii rozwoju Powiatu Strzyżowskiego na lata 2002 – 2010 przyjętej Uchwałą Nr XXXIX/238/2002 Rady Powiatu w Strzyżowie z dnia 27 lutego 2002 r.
3. Własnych danych statystycznych.

I Wstęp

Liczba osób niepełnosprawnych w Polsce z roku na rok wskazuje tendencje wzrostowe. Według danych statystycznych w 1996 r. 14,3% ogółu ludności stanowili niepełnosprawni, obecnie uważa się, że niepełnosprawni to około 15 – 16% ogółu populacji. Dane te jednak są tylko szacunkowe, bowiem informacje o rozmiarze niepełnosprawności otrzymuje się ze statystycznych badań ankietowych, które są rzadko aktualizowane. Pełne dane na temat osób niepełnosprawnych w Polsce będzie można uzyskać po opracowaniu wyników Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2002 r.

Osoby niepełnosprawne identyfikuje się na podstawie kryterium prawnego czyli posiadania przez nie orzeczenia prawnie potwierdzającego niepełnosprawność, niemniej jednak są osoby nie posiadające orzeczenia a uważające siebie same za niepełnosprawne na podstawie samooceny zdolności do wykonywania czynności życiowych i pełnienia ról społecznych. Innym zagadnieniem jest niepełnosprawność dzieci do 16 roku życia. W 1996 r. liczba dzieci niepełnosprawnych w Polsce wynosiła 288,1 tys. z tego trzy czwarte posiadało uprawnienia do zasiłku pielęgnacyjnego. Obecnie niepełnosprawność dzieci oceniana jest na podstawie orzeczeń wydanych przez Powiatowe Zespoły do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, ale są też dzieci będące niepełnosprawnymi nie posiadające takich orzeczeń, bądź z niewiedzy rodziców, bądź dlatego że rodzice nie ubiegają się o żadne świadczenia dla tych dzieci, bądź dlatego, że mimo wszystko rodzice wstydzą się faktu, że posiadają niepełnosprawne dziecko.

Liczba osób niepełnosprawnych oraz różnorodność problemów jakie rodzi niepełnosprawność sprawia, że grupa ta winna zajmować szczególne miejsce w polityce społecznej nie tylko państwa ale także samorządów województw i powiatów.

Działania w zakresie pomocy niepełnosprawnym muszą obejmować wszystkie sfery ich życia oraz uwzględniać wszystkie grupy niepełnosprawnych na tle innych zbiorowości.

II Charakterystyka powiatu

Powiat Strzyżowski utworzony został w wyniku reformy ustrojowej państwa 1 stycznia 1999 r. Obejmuje obszar 503 km², liczy według stanu na dzień 31 grudnia 2000 r. 62.447 mieszkańców i jest jednym z 20 powiatów ziemskich województwa podkarpackiego. W skład powiatu wchodzi 5 gmin: Czudec, Frysztak, Niebylec, Strzyżów i Wiśniowa, w tym 1 miasto i 58 wiosek. Stolicą powiatu jest liczące 8617 mieszkańców miasto Strzyżów.

Powiat Strzyżowski ma charakter rolniczo – przemysłowy, świadczy o tym niski stopień urbanizacji powiatu, wysoki odsetek użytków rolnych ogółem w całkowitej

powierzchni powiatu, oraz jedna z najwyższych pozycji w województwie pod względem liczby indywidualnych gospodarstw rolnych w przeliczeniu na 1000 mieszkańców.

Pod względem rozwoju gospodarczego powiat charakteryzuje się niską pozycją konkurencyjną na tle powiatów województwa podkarpackiego (19), nieco wyższą pozycję zajmuje w odniesieniu do sieci infrastrukturalnych oraz w działalności samorządowej (12 - 9), wysoką pozycję zajmuje ze względu na czystość i naturalność środowiska przyrodniczego – charakteryzuje się znikomym stopniem zanieczyszczeń pyłowych i gazowych oraz wysokim udziałem powierzchni o szczególnych walorach przyrodniczych prawnie chronionej w powierzchni powiatu ogółem (1 – 2).

W powiecie Strzyżowskim użytki rolne zajmują 67,7% powierzchni ogólnej powiatu. 86,2% mieszkańców powiatu mieszka na wsi, przy czym w indywidualnych gospodarstwach rolnych 60,6% ludności powiatu ogółem, z tego 27,4% to w wieku przedprodukcyjnym, 56,7% w wieku produkcyjnym i 15,9% w wieku poprodukcyjnym. Gospodarstwo rolne jako źródło utrzymania rodziny deklaruje 19,2% gospodarstw, pracę najemną 34,5%, działalność gospodarczą 2,9%, renty i emerytury 40,5%, zasiłek dla bezrobotnych 1,8% i inne źródło 1,1%.

Znaczna nadwyżka siły roboczej w stosunku do możliwości i rzeczywistej produkcji rolnej skutkuje niskim poziomem zasobności mieszkańców. Powiat Strzyżowski jest obszarem o stosunkowo niskim na tle regionu i kraju poziomie rozwoju gospodarczego. W 2000 r. zarejestrowanych było ogółem 2741 podmioty gospodarcze, z czego działalność produkcyjną prowadziły 362 podmioty, budownictwo – 436, handel i naprawy – 928, transport i łączność – 226, obsługa nieruchomości – 179, edukacja – 80, ochrona zdrowia i pomoc społeczna – 122, pozostałe – 408. Według danych US w Rzeszowie w 2000 r. w powiecie poza rolnictwem indywidualnym pracowało 6466 osób. Wśród pracujących kobiety stanowiły 50 – 51,3%.

W 2000 r. w poszczególnych działach gospodarki narodowej w powiecie pracowało; działalność produkcyjna – 2710 osób, handel i naprawy – 1961, edukacja – 1235, ochrona zdrowia i pomoc społeczna – 1242, budownictwo – 598, obsługa nieruchomości i firm – 518, w pozostałych od 491 do 132 osób.

Stopa bezrobocia w 2000 r. w powiecie wynosiła 18,7%. Spośród 6541 bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy na koniec grudnia 2000 r., aż 5036 bezrobotnych nie posiadało prawa do zasiłku (77% ogółu bezrobotnych). Wśród zarejestrowanych bezrobotnych aż 88,4% stanowiły osoby do 34 roku życia. Udział kobiet w ogólnej liczbie bezrobotnych stanowił 51,3%, zaś bezrobotnych zamieszkujących na wsi 87,7%.

Sytuacja ekonomiczna ludności powiatu strzyżowskiego jest trudna. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie w 2000 r. wynosiło 1456 zł przy przeciętnym wojewódzkim 1690 zł i ogólnokrajowym 1924 zł. Wynagrodzenia w sektorze publicznym w 2000 r. były najniższe w województwie i odbiegały o 11,8% od średniej wojewódzkiej.

Wysokie bezrobocie oraz wysokość wynagrodzeń osób pracujących wpływa na niewielką zasobność mieszkańców powiatu, ogranicza popyt wewnętrzny, prowadzi do poszukiwania pracy na zewnątrz – w innych powiatach lub za granicą.

III Diagnoza osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Strzyżowskiego

Diagnoza rozmiaru niepełnosprawności na terenie powiatu opiera się o analizę danych pochodzących z Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, danych z zakładów zatrudniających osoby niepełnosprawne a także własną analizę Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Strzyżowie.

1. Charakterystyka ogólna

Wśród ogólnej liczby mieszkańców powiatu (62447 osób) osoby niepełnosprawne stanowią 12% populacji, to jest 7500 osób.

W ogólnej ilości niepełnosprawnych 5700 to osoby powyżej 16 roku życia (76%) i 1800 to dzieci do 16 roku życia (24%).

Wśród dorosłych osób niepełnosprawnych lekki stopień niepełnosprawności posiada 2950 osób (51,76%), umiarkowany 2160 osób (37,89%) i znaczny 590 osób (10,37%).

2. Struktura niepełnosprawnych dorosłych (powyżej 16 roku życia) ze względu na wiek

Wiek lata	16 – 25	26 – 40	41 – 60	61 i więcej
Ilość %	29,85	25,21	36,46	8,48

Analizując kryterium wiekowe zaznaczyć należy, że największą grupę niepełnosprawnych stanowią osoby w wieku pełnym produkcyjnym 41 – 60 (36,46%), najmniejszą w wieku 61 i więcej lat (8,48%).

Dane przedstawione tutaj pochodzą z przeliczeń % Powiatowego Zespołu do Spraw Orzekania w kolejnych latach 1999 – 2002, które potwierdzają wskazane udziały %. Najmniejszą grupę orzekanych stanowią osoby powyżej 61 roku życia, ponieważ część ma już świadczenia rentowe przyznane na podstawie wcześniejszych orzeczeń (KIZ, ZUS, KRUS) i nie są zainteresowani orzekaniem, część faktycznie kwalifikowałaby się do uzyskania orzeczenia, niemniej jednak nie decydują się na udział w procedurach orzecznich.

3. Struktura niepełnosprawnych dorosłych ze względu na wykształcenie

Wykształcenie	Ilość %
mniej niż podstawowe	2,46
podstawowe	31,06
zasadnicze	37,05
średnie	26,44
wyższe	2,99

Analizując kryterium wykształcenia zaznaczyć należy, że największą grupę stanowią niepełnosprawni z wykształceniem zasadniczym (37,5%) najmniejszą mniej niż podstawowe (2,46%) oraz wyższe (2,99%).

Dzieje się tak zapewne dlatego, że osób z wykształceniem mniej niż podstawowym w całej populacji dorosłych mieszkańców powiatu jest najmniej i najliczniej reprezentują oni grupę w wieku powyżej 61 lat.

Najliczniejsza grupa z wykształceniem zasadniczym to osoby najbardziej narażone na choroby związane z wykonywaną pracą, bądź tej w tej grupie mieszczą się osoby, które ukończyły zawodowe szkoły specjalne, niekoniecznie podejmując następnie zatrudnienie.

Wśród niepełnosprawnych dorosłych zatrudnianych jest 1873 osoby (32,86%), w tym w zakładach pracy chronionej 1000 osób, to jest 53,39% wszystkich pracujących niepełnosprawnych, działalność gospodarczą lub rolniczą prowadzi 400 osób (21,35%), na otwartym rynku pracy zatrudnionych jest 473 osoby (25,25%).

Wśród zatrudnionych w zakładach pracy chronionej 615 osób (61,5%) zatrudniają zakłady pracy chronionej na terenie powiatu strzyżowskiego, pozostali znajdują zatrudnienie w powiatach ościennych – Rzeszów, Jasło, Ropczyce, Krosno, Dębica.

Osoby niepełnosprawne zarejestrowane w Powiatowym Urzędzie Pracy to 90, a poszukujące pracy 27.

IV Instytucje działające na rzecz osób niepełnosprawnych

1. Samorządowe instytucje wsparcia

Od 1999 r. pomoc społeczna w powiecie strzyżowskim funkcjonuje niemal w całym zakresie jako struktury samorządowe. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej w głównej mierze są zadaniem gmin realizowanym przez ośrodki pomocy społecznej. Na terenie powiatu zadania w zakresie pomocy społecznej a także pomocy niepełnosprawnym realizują: Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Strzyżowie i 4 gminne ośrodki pomocy społecznej – w Czudcu, Frysztaku, Niebylcu i Wiśniowej.

Ośrodki te w 2002 r. wypłacały między innymi;

- zasiłki stałe z tytułu opieki nad niepełnosprawnym dzieckiem – 207 świadczeń miesięcznie,
- renty socjalne – 424 świadczenia miesięcznie.

Ponadto Miasto i Gmina Strzyżów prowadzi Środowiskowy Dom Samopomocy dla osób niepełnosprawnych intelektualnie i z zaburzeniami układu nerwowego, posiadając 30 miejsc dziennego pobytu.

Pozostałe placówki działające na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzone są przez samorząd powiatowy w Strzyżowie i są to;

1. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie jako koordynujące działania samorządu powiatowego w zakresie pomocy społecznej.
2. Dom Pomocy Społecznej; dla mężczyzn niepełnosprawnych intelektualnie w Gliniku Dolnym i przewlekle psychicznie chorych w Babicy. Na dzień 31.12.2002 r. w placówkach tych przebywało 155 osób. W tym tylko 57 (36,77%) z terenu powiatu strzyżowskiego i 98 (63,23%) spoza terenu powiatu.
3. Powiatowy Urząd Pracy w Strzyżowie świadczy usługi między innymi na rzecz bezrobotnych osób niepełnosprawnych w zakresie aktywnych form poszukiwania pracy, szkoleń, doradztwa i poradnictwa zawodowego, kierowania do osób niepełnosprawnych ofert pracy.

Szczególnym zadaniem powiatu od 1999 r. stała się pomoc osobom niepełnosprawnym. W ramach gospodarowania środkami Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych od 1999 r. do 2002 r. w zakresie rehabilitacji społecznej pomocy udzielono 1198 osobom.

- z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych skorzystało 664 (55,42%) osób, w tym 250 (37,65%) dzieci,
- z dofinansowania w zakresie likwidacji barier funkcjonalnych 45 (3,76%) osób, w tym 7 – ro (15,55%) dzieci,

- z dofinansowania w zaopatrzeniu w sprzęt ortopedyczny i pomocniczy 489 (40,82%) osób, w tym 143 (29,24%) dzieci

W ramach tych środków realizowano także rehabilitację zawodową osób niepełnosprawnych. Od 1999 r. – 2002 r. utworzono 89 nowych stanowisk pracy dla niepełnosprawnych, w tym 33 w zakładach pracy chronionej. Refundacji wynagrodzeń od 1999 r. do 2002 r. dokonano na kwotę 1.319,869 zł, w tym w zakładach pracy chronionej 540.067 zł. przez kolejne lata refundacja wynagrodzeń obejmowała;

- 1999 r. – 39 osób,
- 2000 r. – 70 osób,
- 2001 r. – 110 osób,
- 2002 r. – 115 osób.

Od 1.09.1999 r. funkcjonuje w powiecie powołany przez Starostę Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności. W 2002 r. Zespół ten rozpatrzył 1790 wniosków, w tym 960 (53,64%) dzieci i 830 (46,36%) dorosłych.

Dla osób dorosłych wydano 767 (92,40%) orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 63 (7,60%) odmownych.

Dla dzieci wydano 505 (52,60%) orzeczeń o zaliczeniu do osób niepełnosprawnych i 455 (47,40%) otrzymało orzeczenia o niezaliczeniu do osób niepełnosprawnych.

2. Edukacja

Ludność powiatu w wieku do 25 lat stanowi 39,1% ludności powiatu ogółem.

W powiecie strzyżowskim znajduje się 8 przedszkoli i 39 oddziałów przedszkolnych przy szkołach podstawowych oraz 50 szkół podstawowych.

Samorząd powiatowy jest organem prowadzącym dla szkół ponadgimnazjalnych oraz szkół specjalnych stopnia podstawowego i gimnazjalnego. Na terenie powiatu znajdują się 4 placówki zbiorcze; dwie szkoły specjalne oraz dwie szkoły średnie.

Na rzecz osób niepełnosprawnych działają:

- Ośrodek Szkolno Wychowawczy we Frysztaku realizując nauczanie na poziomie szkoły podstawowej, gimnazjum i zasadniczej szkoły zawodowej o kierunku kucharz-cukiernik.
- Ośrodek Szkolno Wychowawczy w Strzyżowie realizujący nauczanie na poziomie szkoły podstawowej i gimnazjum.

W latach 2000/2001 w szkole podstawowej Specjalnych Ośrodków Szkolno Wychowawczych na terenie powiatu było 134 dzieci, w gimnazjum 38 dzieci, w szkole zawodowej 11 uczniów.

Łącznie w latach 2000/2001 w obu ośrodkach Szkolno Wychowawczych przebywało 183 dzieci, z czego 110 pochodziło spoza powiatu.

Kwalifikacją dzieci do nauczania specjalnego i indywidualnego zajmuje się powiatowa Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna w Strzyżowie, która ponadto realizuje zadania w zakresie terapii rodzinnej i indywidualnej, poradnictwa zawodowego, prowadzi badania psychologiczno – pedagogiczne, zajęcia logopedyczne.

3. Chroniony rynek pracy

Problemem społecznym ostatniego dziesięciolecia stało się bezrobocie. W roku 2000 na różnorodne formy pomocy bezrobotnym Powiatowy Urząd Pracy wydatkował środki w wysokości 13.063.541,65 zł pochodzące z Funduszu Pracy, z czego 65,9% to zasiłki dla bezrobotnych, 7,8% na zasiłki przedemerytalne, 5,8% na świadczenia przedemerytalne, 4,6% na przygotowanie zawodowe młodocianych, 14,8% na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, 1,1% na pozostałe wydatki.

Bezrobocie w powiecie strzyżowskim sięga 18,7% i nie omija także osób niepełnosprawnych. Osoby te także korzystają z wymienionych form pomocy bezrobotnym. Ponadto w ramach programu celowego „Wazon” wspierano w ramach posiadanych na ten cel środków aktywność zawodową niepełnosprawnych.

Pozytywnym zjawiskiem ostatniego okresu jest powstanie kilku zakładów pracy chronionej. Jedynym od 50 lat była na terenie powiatu Spółdzielnia Inwalidów „Roksana”, która w wyniku różnych zmian strukturalnych funkcjonuje do dnia dzisiejszego nosząc nazwę Spółdzielni Cukierniczej. Jest to zakład pracy chronionej obecnie zatrudniającej ogółem 267 osób, w tym 230 (86,14%) to osoby niepełnosprawne.

Od 2000 r. do 2002 r. na terenie powiatu powstało 7 mniejszych lub większych zakładów pracy chronionej o różnym profilu działalności – usługi, produkcja drzewna, budownictwo, produkcja cukiernicza, handel. Zakłady te zatrudniają od 33 do 186 osób o łącznej liczbie 532 osoby, w tym 385 (72,36%) osób niepełnosprawnych.

Na terenie powiatu w zakładach pracy chronionej znajduje zatrudnienie 615 osób niepełnosprawnych.

4. Organizacje pozarządowe

Na terenie powiatu strzyżowskiego działają organizacje pozarządowe wspierające działalność struktur samorządowych w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych.

Do organizacji tych należą:

- a) Caritas Diecezji Rzeszowskiej – prowadząc w miejscowości Różanka warsztaty terapii zajęciowej przeznaczone dla 30 uczestników i realizując wszystkie zadania wynikające z aktów prawnych w tym zakresie.
- b) Stowarzyszenie „Tak Życiu” filia Strzyżów działając na rzecz dzieci niepełnosprawnych intelektualnie,
- c) Towarzystwo na rzecz Rahabilitacji Zdrowotnej im. Prof. Franciszka Chaperville’a Strzyżów – prowadząc między innymi wypożyczalnię sprzętu rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych,
- d) Towarzystwo Przyjaciół Dzieci – Zarząd Miejski w Strzyżowie z siedzibą Z.P Wysoka Strzyżowska,
- e) Polski Związek Niewidomych – Okręg Podkarpacki, Powiatowe Koło w Strzyżowie.

5. Założenia programowe

Problem niepełnosprawności przez wiele lat był niejako problemem wstydlwym, oddalonym na dalszy plan. Przez wiele lat działania na rzecz osób niepełnosprawnych były sporadyczne i uruchamiało się je wówczas, jeśli już osoba zainteresowana bardzo mocno ubiegła się o pomoc.

Obecnie coraz szerzej mówi się o osobach niepełnosprawnych, ich prawach i uprawnieniach. Podejmuje się działania zmierzające do ograniczenia skutków niepełnosprawności, wyrównania szans osób niepełnosprawnych, uczestnictwa w życiu społecznym i pełnieniu ról społecznych, integracji środowiskowej.

Zadanie to jest dość trudne, ponieważ przez wiele lat nieprzyznawania się, że niepełnosprawni są wśród nas, że też uczestniczą w życiu społecznym, że chcą być użyteczni i aktywni, spowodowało wiele zaniedbań, które należy obecnie likwidować.

Także w powiecie strzyżowskim jest wiele do zrobienia. Niniejszy program ma charakter długofalowy, obejmuje bowiem lata 2003 – 2010. Działania w jego ramach winny skupiać się na najważniejszych płaszczyznach a mianowicie:

1. Wyrównania szans osób niepełnosprawnych w zakresie funkcjonowania w środowisku pt. „Powiat przyjazny”,
2. Wyrównania szans dzieci niepełnosprawnych w dostępie do edukacji,
3. Ograniczenia skutków niepełnosprawności,
4. Działalności informacyjno – edukacyjnej dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin pt. „Więcej wiem, więcej mogę”,
5. Rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych,
6. Poprawy i dostosowania do standardów istniejącej bazy pomocowej dla osób niepełnosprawnych,
7. Zacieśnienia współpracy samorządów; powiatowego i gminnych, organizacji pozarządowych i innych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym.

Ramowy program działań na rzecz osób niepełnosprawnych dla Powiatu Strzyżowskiego na lata 2003 – 2010

	Zadanie	Realizator	Cel	Forma	Termin
1.	Wyrównanie szans osób niepełnosprawnych w zakresie funkcjonowania w środowisku pt. „Powiat przyjazny”	Samorządy; gminne powiatowy	<p>1. Likwidacja barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej</p> <p>2. Dostępność osób niepełnosprawnych do urzędów: a) usamodzielnianie osób niepełnosprawnych, b) aktywizacja,</p>	<ul style="list-style-type: none"> - zainstalowania windy w Przychodni Zdrowia w Strzyżowie, - wykonanie podjazdu do budynku Starostwa Powiatowego w Strzyżowie, - podjazdy do innych budynków administracji U.G. - dostosowanie budynków przedszkoli, szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych do potrzeb dzieci niepełnosprawnych - dostosowywanie innych obiektów do potrzeb osób niepełnosprawnych poprzez likwidację utrudnień w dostępie do nich - adaptacja lub dostosowywanie pomieszczeń w budynkach dostępnych dla osób niepełnosprawnych na pomieszczenia higieniczno-sanitarne dostosowane dla osób niepełnosprawnych - uruchomienie w Starostwie Powiatowym i Urzędach Gmin punktów obsługi osób niepełnosprawnych umiejscowionych na parterze z dostępnością dla osób na wózkach inwalidzkich, 	<p>2003 - 2004</p> <p>2003 - 2004</p> <p>w miarę pozyskiwania środków finansowych</p> <p>2003 – 2008 w miarę pozyskiwania środków finansowych</p>

			3. Likwidacja barier w komunikowaniu się	<ul style="list-style-type: none"> - założenie w Strzyżowie na najbardziej ruchliwych skrzyżowaniach sygnalizacji świetlno – dźwiękowej - wyposażanie pomieszczeń budynków użyteczności publicznej dostępnych dla osób niepełnosprawnych w instalacje dźwiękowe i świetlne, sygnalizacyjno-alarmowe - wyposażanie budynków dostępnych dla osób niepełnosprawnych w tablice informacyjne z informacją pisaną i piktograficzną - odpowiednie znakowanie ciągów komunikacyjnych w budynkach dostępnych dla osób niepełnosprawnych ułatwiające poruszanie się - wyposażanie punktów informacyjnych dla osób niepełnosprawnych oraz szkół, w których uczą się dzieci niepełnosprawne w komputery i programy komputerowe służące komunikowaniu się i podnoszeniu sprawności umysłowej - rozszerzenie bazy transportowej dla osób niepełnosprawnych 	w miarę pozyskiwania środków
2.	Wyrównanie szans dzieci niepełnosprawnych w dostępie do edukacji	Samorządy gminne Organizacje pozarządowe	<p>1. Ograniczanie skutków niepełnosprawności dzieci.</p> <p>2. Aktywizacja i uspołecznianie dzieci niepełnosprawnych</p> <p>3. Podnoszenie sprawności społecznej i umysłowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> - utworzenie w Przedszkolu Nr 1 w Strzyżowie oddziału integracyjnego, - stworzenie w Szkole Podstawowej Nr 1 w Strzyżowie oddziału integracyjnego, - utworzenie świetlicy terapeutycznej przy Stowarzyszeniu „Tak Życiu” 	<p>2005</p> <p>2005 w miarę pozyskiwania środków</p>

3.	Ograniczanie skutków niepełnosprawności	Samorządy powiatowy i gminne Organizacje pozarządowe Osoby prawne Służba zdrowia	1. Rehabilitacja lecznicza 2. Podnoszenie sprawności ruchowej 3. Uspołecznienie 4. Aktywizacja 5. Rozwijanie zainteresowań kulturą fizyczną i sportem 6. Integracja	<ul style="list-style-type: none"> - powołanie Centrum Rehabilitacyjno – Sportowego dla dzieci niepełnosprawnych w Strzyżowie przy Ośrodku Szkolno – Wychowawczym - stworzenie ośrodka wypoczynkowo-rehabilitacyjnego dla osób niepełnosprawnych - wyposażanie i doposażanie obiektów udzielających świadczeń z zakresu rehabilitacji leczniczej w sprzęt niezbędny do prowadzenia zajęć rehabilitacyjnych z osobami niepełnosprawnymi (dorośli i dzieci) - organizowanie integracyjnych imprez plenerowych, sportowo-rekreacyjnych dla osób niepełnosprawnych (dorośli i dzieci) 	<p>2005 – 2010 w miarę pozyskiwania środków finansowych</p> <p>2005 – 2010</p> <p>2003 - 2010</p>
4.	Działalność informacyjno – edukacyjna dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin pt. „Więcej wiem – więcej mogę”	Samorząd Powiatowy, PCPR	1. Poszerzenie wiedzy osób niepełnosprawnych o ich prawach i uprawnieniach 2. Pomoc osobom niepełnosprawnym w zakresie radzenia sobie z niepełnosprawnością 3. Pomoc rodzinie w zakresie postępowania z osobą niepełnosprawną w domu	<ul style="list-style-type: none"> - uruchomienie telefonu informacyjnego w PCPR (oddzielny nr informacyjny), - informacje w prasie lokalnej o prawach i uprawnieniach, - powołanie Zespołu Antykryzysowego dla osób niepełnosprawnych na bazie PCPR, - powołanie zespołu pomocy w środowisku osoby niepełnosprawnej 	2003 - 2010

			4. Pomoc w zakresie rozwiązywania problemów wynikających z niepełnosprawności		
5.	Rehabilitacja zawodowa osób niepełnosprawnych	- Samorząd powiatowy, - Powiatowy Urząd Pracy, - PCPR, -przedsiębiorcy	1. Aktywizacja zawodowa osób niepełnosprawnych, 2. Zdobywanie umiejętności zawodowych oraz aktywnego poszukiwania pracy przez osoby niepełnosprawne, 3. Integracja społeczna, 4. Współpraca w zakresie zatrudnienia z ZPCH z terenu powiatu strzyżowskiego.	- tworzenie nowych dostosowanych miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych - zatrudnianie osób niepełnosprawnych na przystosowanych stanowiskach pracy - dostosowywanie istniejących stanowisk pracy do potrzeb osób niepełnosprawnych - uruchomienie zakładu aktywizacji zawodowej - na bazie PUP powołanie Zespołu doradztwa zawodowego dla osób niepełnosprawnych, - szkolenia i kursy zawodowe dla osób niepełnosprawnych,	w miarę pozyskania środków 2003 i dalej
6.	Poprawa bazy pomocowej dla osób niepełnosprawnych	Samorząd powiatowy Organizacje pozarządowe	1. Dostosowanie istniejącej bazy do obowiązujących standardów i potrzeb osób niepełnosprawnych, 2. Poprawa warunków pobytu mieszkańców placówek pomocowych, 3. Socjalizacja i integracja	- rozbudowa DPS w Gliniku Dolnym (uzyskanie dodatkowo 35 miejsc, poszerzenie zatrudnienia, uzyskanie wymagalnych standardów), - poszerzenie bazy lokalowej DPS w Babicy o jej filię w Pstrągowej Woli, - rozbudowa Warsztatów Terapii Zajęciowej w Różance o salę sportową i dodatkowe pracownie zgodnie z zapotrzebowaniem, - wyposażenie placówek pomocowych w sprzęt rehabilitacyjny, pomocniczy i transportowy	2003 – 2006 2002 – 2003 2003 i w miarę posiadanych środków

				<ul style="list-style-type: none"> - tworzenie ośrodków wsparcia dla osób niepełnosprawnych - doposażenie przedszkoli i szkół do których uczęszczają dzieci niepełnosprawne w sprzęt i przedmioty niezbędne dla osób niepełnosprawnych - wyposażenie specjalnych ośrodków wychowawczych w salę doświadczeń świata 	
7.	Zacieśnienie współpracy samorządów; powiatowego i gminnych organizacji pozarządowych i innych w zakresie pomocy osobom niepełnosprawnym	Samorządy; powiatowy i gminne, organizacje pozarządowe, zakłady pracy chronionej, PUP, PCPR	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ujednolicenie działań na rzecz osób niepełnosprawnych różnych podmiotów działających w tym zakresie, 2. Wymiana poglądów i doświadczeń, 3. Stworzenie wolontariatu, 4. Podnoszenie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą niepełnosprawnym, 5. Stwarzanie warunków odpowiednich dla pracy osób niepełnosprawnych. 	<ul style="list-style-type: none"> - stworzenie forum pomocowego dla niepełnosprawnych, - działalność PUP i PCPR w zakresie informacyjno – edukacyjno – doradczym dla osób zatrudniających osoby niepełnosprawne, - działalność w zakresie pozyskiwania wolontariuszy do pracy z osobami niepełnosprawnymi - doradztwo metodyczne w zakresie praw i uprawnień osób niepełnosprawnych skierowane do ZPCH i organizacji pozarządowych - szkolenia dla pracodawców w zakresie dostosowywania miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych w zależności od typu niepełnosprawności 	2003-2010

VI Zakończenie

Przedstawiony program ramowy ma na celu przybliżyć problemy osób niepełnosprawnych w środowisku lokalnym oraz schematycznie określa pola działalności różnych podmiotów zajmujących się pomocą osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom.

Na bazie programu ramowego zostaną uszczegółowione poszczególne obszary działania wzbogacone o metody działań, koszt realizacji zadania i beneficjentów, wówczas kiedy w różnych okresach i terminach będziemy przystępować do ich realizacji.

Realizacja programu obejmuje okres od 2003 do 2010 r. i uzależniona też będzie od możliwości pozyskiwania środków finansowych na poszczególne zadania.

Opracowała
mgr Barbara Szczygielska
Kierownik PCPR
w Strzyżowie

Zatwierdził
mgr Robert Godek
Starosta Strzyżowski